

LÜHIKE SISUSELETUS

I vaatus

I pilt. Suure Gildi saal Tallinnas 1551. aastal. Egbert von Yxkylli ja Alleth von Risbitteri pulmad. Pulmaliste hulgas äratab oma ilu ja kallite ehetega tähelepanu Rannu lossihärrade von Tisenhusenite nooruke õde Barbara. Barbara kasvas orvuna üles ja tema eest hoolitseb emalikult Anna, Rõngu lossihärra Johann von Tödweni naine.

Traditsiooniline tõrvikutetants viib pulmarahva tänavale, kuhu on hulgaliselt kogunenud uudishimulikke pealtvaatajaid. Barbara kallid rüü äratab lihtrahva hulgas ainult viha ja põlastust. Sõnad «Selle rüü hinna eest katta võiks tuhandet vaest!» tabavad valusalt Barbara hinge, ta rebib ehted kaelast ja lahkub pulmast.

Barbara vennad on nõutud, kuid nende käitumisest võib oletada, et nad on harjunud Barbara isemeelsete väljaastumistega.

2. pilt. Nurgake Rõngu lossi aias. Siia toob külatüdruk Triin oma venna — Barbara õpetab poisile kirjatarkust.

Barbara äkiline meelemuutus hämmastab Tödwenid: tütarlaps käib lihtsalt riides, viibib sageli taluinimeste hulgas, õpib maarahva laule.

Saabuvad vennad külalistega, nende järel Rõngu lossi uus kirjutaja Franz Bonnius. Vastavalt Liivimaa aadli tavadele suudeldakse üksteist tervitustseremoonial, millest jääb ainult Bonnius kõrvale kui mitteaadlik.

Noor kirjutaja, tema sundimatu ja otsekohene käitumine köidab Barbarat. Nende vahel areneb vestlus ning varsti mõistavad mõlemad — nad vajavad teineteist.

3. pilt. Rõngu lossi ees. Kirikhärra Friesnerile, Tödwenile ja Annale meeldib uus kirjutaja, siiski nähakse temas ohtlikke «löömamehe» jooni.

Saabub õnnelik ja armunud Barbara, kes kohtub Bonniusega. Barbara töötab: mitte keegi ega miski ei suuda neid lahutada.

Kohtumist näinud Friesner tunneb aga muret ja rahutust.

II vaatus

4. pilt. Rannu lossi õuerõdu. Lossihärra Jürgen von Tisenhusen on kutsunud külalisi koerte ja karu võitlust vaatama. Jõhker vaatepilt on Barbarale liig ja ta lahkub rõdult. See lahkumine ei jää Barbara vendadele märkamatuks.

«Ma vihkan teie veriseid mänge ja armastan Bonniust!», heidab Barbara vendadele näkku. Ta teatab, et Bonniusest saab tema mees.

Jürgen tuletab Barbarale meelde: «Kas sa tead, mis on Pärnu leping?» — selle ähvardusega vennad lahkuvad.

5. pilt. Rannu kirik. Friesner selgitab Barbarale Pärnu lepingu sätteid: «... Kui suurtsugu neitsi võtab endale meheks alatu, siis tema ja kõik, kes teda aitavad, peavad hukka mõistetud saama ja surema.»

Barbara leiab, et see seadus on alatute tehtud. Ta palub Friesnerilt õnnistust ja et too teda hukka ei mõistaks.

6. pilt. Rannu lossi rüütliisaal. Vennad Tisenhusenid lasevad skriibal kirjutada ordufoogtile kirja põgenenud Barbara ja Bonniuse kinnipidamise kohta. Asjatult paluvad Anna ja Friesner Barbarale halastada, ent vennad suunduvad põgenikke taga ajama.

III vaatus

7. pilt. Sigulda lähistel. Barbara ja Bonnius on põgenemisel juba kolmanda hobuse surnuks ajanud. Bonnius läheb uut otsima, järgmiseks õhtuks loodavad nad pääseda Leedu piirijaama.

Saabuvad jälitajad. Barbara otsustab armastatu päästa. Ta teatab, et Bonnius ei hakka võitlema tosina vastu ning kiirustab, et enne Bonniuse tulekut lahkuda.

8. pilt. Rannu lossi rüütliisaali on tulnud kõik Tisenhusenid, et Barbara üle kohut mõista. Kutsutud on ka Friesner kui Barbara ristija ja pahiisa.

Barbara teatab otsustavalt, et Bonnius on tema mees. Kui vennad ähvardasid ta kaasavarast ilma jätta, loobus ta sellest südamevaluta. Nüüd teab ta samuti, et keegi ei suuda teda kaitsta ning ta läheb julgelt oma saatusele vastu.

Vennad paluvad kohut anda Barbara karistamiseks nende kätte.

Ainult Tödwen ja Friesner on kohtuotsuse vastu.

9. pilt. Võrtsjärve hämar jääväli. Siin toimub kohtuotsuse täideviimine.

Barbara ei leia, et on pattu teinud, sest armastus Bonniuse vastu oli õnn.

Talumehed keelduvad Barbarat jääauku lükkamast, seda teevad vennad.

«Issand Jumal, kui sa oled armastus, miks oled sa meid maha jätnud?» oigab Friesner.